

6.4 Malý katechizmus Jána z Fana

Vytlačené v Brescii 1536

Skúsení ľudoví kazatelia, ako Ján Pili z Fana, spoznali, že obnova kresťanského života musí ísť ruka v ruke s výučbou vo vierouke. Platila pre rôznorodé vekové skupiny: od mravne skazených detí vo vtedajších mestách až po svetských ľudí zaujímajúcich sa o duchovno. Pre uvedenú druhú skupinu bol vytlačený nasledujúci krátky katechizmus. Sumarizuje nepostrádateľné minimum „per essere bon cristiano“ (aby sa človek stal dobrým kresťanom): základné Božie a cirkevné príkazy, verím v Boha, sedem smrteľných hriechov a hriechy z nich vyplývajúce, tri teologické a štyri kardinálne čnosti, dary Ducha Svätého a hriechy proti nim, telesné hriechy človeka, časti pokánia a formy zadostučinenia, skutky milosrdenstva, sedem sviatostí a osem blahoslavenstiev. Dielo kompaktne zhŕňa tematické jadro ranokapucínskej katechézy. Poznanie viery rozvinuté výučbou a kázaním malo podporiť prijímanie sviatostí a formovať každodenný život kresťana.¹

Ako sa stanem dobrým kresťanom?

6769 Pán hovorí: „Ak chceš ale získať život, dodržiavaj prikázania“. Kto verne dodržiava prikázania zákona a Cirkvi a pozná články viery, dosiahne spásu.

Desať Božích prikázaní – Klaňať sa len jedinému Bohu. Nebrať meno Božie nadarmo. Sláviť prikázané sviatky. Máš si ctíť otca a matku. Nesmieš zabíjať. Nesmieš cudzoložiť. Nesmieš kradnúť. Nesmieš krivo svedčiť. Nesmieš túžiť po žene svojho blížneho. Nesmieš túžiť po majetku blížneho.

Cirkevné prikázania – Aspoň raz v roku sa vyspovedať a prijať sväté prijímanie. V prikázané sviatky sa máš zúčastniť na svätej omši. Počas pôstu a počas cirkvou predpísaných dní sa máš postiť. Máš platiť desiatok. Máš poznať naspamäť Otče náš a Krédo. Otec a matka majú naučiť svoje deti *Otče náš* a *Krédo*: ak to sami nevedia, sú povinní sa to naučiť. Modliť sa *Zdravas Mária* je pekný zvyk a podporuje zbožnosť.

Články viery – Verím v Boha, Otca...

6770 *Sedem hlavných hriechov* – pýcha, závisť, lakomstvo, hnev, lenivosť, nemiernosť, smilstvo.

Znaky pýchy: mysliť si, že dobrota, ktorú v sebe človek má, pochádza od neho samého; majetok, ktorý mu Boh dal, získal svojimi vlastnými zásluhami; pyšný je ten, kto sa chváli prednosťami, ktoré vôbec nemá; a predovšetkým ten, kto druhými pohŕda.

Deti pýchy: túžba po cti (ctibaživosť), zarytosť, arogancia, tvrdohlavosť, zvedavosť, nevďačnosť, rúhavé posudzovanie, výsmech, pokúšanie Boha, lichotenie.

¹ taliansky text preložil Viktrizius Veith z Rímsko-Vestfálskej provincie.

Deti závisť: nenávisť, udavačstvo, ohováranie, škodoradosť v nešťastí druhého a nežičlivosť, rúhavé posudzovanie, výsmech, pokúšanie Boha, lichotenie.

Deti závisť: nenávisť, udavačstvo, ohováranie, škodoradosť v nešťastí druhého a nežičlivosť, keď sa druhému darí.

Deti lakomstva: krádež, lúpež, podvod, oklamanie, úžera, simónia,² nespravodlivé zisky; je koreňom všetkých ziel.

Deti hnevu: hádka, zúrivosť, nadávanie, vrieskanie, rozhorčenie, bohorúhačstvo.

Deti lenivosti: malomyselnosť, zúfalstvo, nečinnosť, lenivosť, opovážlivé túlanie sa ducha, nechúť k duchovným veciam.

Deti nemiernosti: opilstvo, pomätenosť, rozpustilosť, táravosť, dvojzmyselné reči, nečistota.

Deti smilstva: smilstvo vo všeobecnosti, cudzoložstvo, incest, znásilnenie, únos, neprirodzený styk.

6771 *Tri teologické čnosti:* viera, nádej, láska.

Štyri kardinálne čnosti: spravodlivosť, miernosť, rozvážnosť, sila.

Sedem darov Ducha Svätého: múdrosť, rozum, rada, sila, poznanie, nábožnosť, bázeň voči Bohu.

Hriechy proti Duchu Svätému: žiarlivosť na dary blížneho, boj proti pravde, zúfalstvo, pýcha, zatvrdilosť, nekajúcnosť až do konca.

Päť zmyslov nášho tela: zrak, sluch, chuť, čuch, hmat.

Tri časti pokánia: ľútosť, vyznanie, zadosťučinenie.

Tri formy zadosťučinenia: modlitba, pôst, almužna.

6772 *Duchovné skutky milosrdenstva:* Pochybujúcim správne radiť, nevedomých poučať, zblúdených uviesť na správnu cestu. Tým, ktorí nás urazia, radi odpúšťať. Potešiť zarmútených. Ľudí, ktorí nás obťažujú, trpezlivo znášať. Modliť sa za priateľov a nepriateľov.

Telesné skutky milosrdenstva: Hladných kŕmiť. Smädných napájať. Nahých odievať. Chorých navštevovať. Väzňov vykupovať. Cudzincov nechať prenocovať. Mŕtvych pochovávať.

Sedem sviatostí Cirkvi: krst, birmovanie, sviatosť zmierenia, Eucharistia, sviatosť kňazstva, manželstvo, pomazanie chorých.

Osem blahoslavenstiev: blahoslavení sú tí, ktorí sú chudobní pred Bohom. Blahoslavení, ktorí preukážu milosrdenstvo. Blahoslavení plačúci. Blahoslavení hladní a smädní po spravodlivosti. Blahoslavení prenasledovaní kvôli spravodlivosti.³

² kúpa, predaj alebo prepožičiavanie duchovných hodností, alebo iných hodnôt za peniaze alebo príhovory a iné, svätokupectvo

³ Výpočet zostáva neúplný. Chýbajú tichí, ľudia čistého srdca, tvorcovia pokoja (porovnaj klasickú verziu u Matúša 5, 3-10).